

המחץ יסוד הגאווה

ב. הלא תראה
שוטה שכמותך
מי הניחך שם
מי יצק אלו החומרים,
יד אוהבת בחשה
עד שנוצרת אתה.
די במכה קטנה
**שתנצח למעמקי ה...
 הלך הכבוד והתהילה!?**

א. הוא עמד במרכז
וניפח עצמו בחשיבות:
"ראו, ראו כולם,
אני גבוה מכולם"
וככל שחשב על כך יותר
תפס מקום די והותר.

קראו את הקטע הבא:

שערו - אל מי מופנים הדברים? העזרו בבטויים: ניפח, תפס מקום, חומרים, בחישה. . . .

הקטע עוסק במשל ובנמשל - בחמץ וביצה"ר של גאווה.
 החמץ - בצק שתפח והתנפח - מושווה בדברי חז"ל ובספרי גדולינו ליצה"ר של גאווה, וכשם שיש להשמיד את החמץ ולבטלו - יש לעבדו, בד בבד על מידת גאווה.
 נשווה בין החמץ לגאווה:
 * חז"ל אומרים: "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב? השאור שבעיסה"
 למה הכוונה במילים "שאור שבעיסה"?
 החמץ תופח ע"י מחמצת, שאור ששמים בעיסה. יצה"ר מכונה בל"ח חז"ל פ"ש "שאור שבעיסה", כי הוא מתפיח ומקלקל את מותרינו.

א. קראו שוב את הקטע, והשלימו את ההשוואה בין מהות החמץ - למהות הגאווה:

מהות החמץ	מהות הגאווה
שאור שבעיסה מגביה ומתפיח את העיסה	הגאותן נקרא (משלי ט"ז ה')
השאור גורם לה להראות יותר ממה שהיא	הגאותן חושב שהוא מאחרים
החמץ התפוח - כולו בפנים	הגאותן מתגאה בלי בסיס - בדברים שלא שלו
האופה יצר את העיסה	יצר את האדם
מכה קטנה תוריד את הנפח	הקב"ה ברצונו ומגביה שפלים
חמץ נמצא בחורים וב...	יצה"ר של הגאווה נכנס לכל תחום

עיינו באגרת הרמב"ן וצטטו מתוכה את הדברים אודות הגאווה:

ב. הציווים לגבי החמץ - והגאווה

מובא בספרי"ק שענין חמץ ושאור מורה על כח הרע שבאדם בבחינת חמץ ובבחינת שאור. . . וע"כ חמץ אסור במשהו, כי הוא ע"ד רקבון הפושה רח"ל בגופו של אדם, שאין נפקא מינה (לא משנה) בגודלו של הרקבון מכיון שהולך ומתפשט ומרקיב את כולו, כמו"כ החמץ שהוא שורש הרע הפורה ראש ולענה, אין שיעור ואסור אפילו משהו" (נציבות שלום ח"ב, מאמרי פסח)

* חמץ - אסור אפילו במשהו - מה פרוש ?
 מסופר על הרבנית מבריסק ע"ה, שהיתה "הופכת" את הבית ומנקה בטרחה רבה ובעסק גדול, באומרה: הן החמץ אינו בטל לעולם, לא בשישים ואפילו לא באלף, הן החמץ אסור אפילו במשהו.

* גם הגאווה אסורה אפילו במעט בכל מידה, קובע הרמב"ם, יש לנקוט דרך אמצעית בשביל הזהב כגון בין קמצנות לפורנות אך על גאווה נאמר "מאוד מאוד הוי שפל רוח" - יש לנקוט דרך קצונית, ענוה בלבד.

חז"ל קובעים: "תלמיד חכם צריך שיהיה בו שמינית שבשמינית של גאווה"

שמינית שבשמינית - חלק קטן ביותר מהו?

בדרך הלצה מפרשים: אפילו ת"ח צריך לנקוט ענוה מיוחדת, לעיין בפרשת השמינית בפסוק השמיני ולעשות את הכתוב.

עיינו שם וצטטו: " _____ "

נסכם את ההשוואה בצווים לגבי החמץ והגאווה:

ישנה הקפדה מיוחדת בענין החמץ	"הוי שפל רוח" - יש להתרחק _____ מהגאווה בצורה _____
עונש _____ (שמות י"ב, ט"ו) לאוכלים חמץ	"תלמידיו של בלעם הרשע . . . יורשים _____ "
"לא _____ ולא _____" (שמות י"ב)	הגאווה אסור בכל מקום ובכל תחום
חמץ אסור אפילו ב _____	תועבת ה' כל גבה לב" - אפילו גאווה מועטת,

ג. פרטי ההלכה בביעור

* אור לארבעה עשר בודקין את החמץ . . . שאור לארבעה עשר מרומז לעת שהאדם נכנס לשנתו הי"ד, שאז הוא נהיה יהודי וצריך לבדוק את החמץ, היינו שבעת שהוא נהיה יהודי צריך לבדוק אם יש בקרבו עדיין חלק הרע. . .

* ובודקין לאור הנר, הוא ע"ד מאמר הכתוב: "נר ה' נשמת אדם . . . אם מחפש לבדוק אחר נקודת הרע העיקרית שלו עד מקום שידוע מגיע . . . נשמת יהודי מאירה לו ומכוונת אותו שידע את הנקודה העיקרית אצלו.

* וזה גם ענין "אין ביעור חמץ אלא שריפה", עפ"י . . . משל לאחד הרוצה לפנות יער עבות מעציו, והיה חוטב עץ אחר עץ וראה שימיו יכלו ולא יספיק לגמור, עד שהדליק אש גדולה שאכלה את כל עצי היער בפעם אחת . . . ובנמשל אין בעור חמץ אלא שריפה, כי כדי שלא ישאר שורשי רע בקרבו העצה להדליק אש קודש (נתיבות שלום, ח"ב, מאמרי פסח)

השוו עפ"י הדברים בין ביעור החמץ לביעור הגאווה

_____	יש צורך בעבודת מידות קשה לביעור הגאווה
חיפוש מתמיד ב _____ ובסדקים	חיפוש אחר שורש הגאווה בכל תחום
בדיקת חמץ נעשית לאור ה _____	צריכה להאיר את פנימיות האדם מלעזור _____ בתיקון המידות.
ביעור ו _____ חמץ	סילוק כל שריד של _____
ביטול כעפרא ד _____	"אנוכי _____, _____" (בראשית י"ט)

ד. לסיכום: מתחו קו בין ההיגדים בטור א' להיגדים המתאימים להם בטור ב'

הקב"ה גאל את ישראל לפני שהספיק בצקם להחמיץ	המרבה להתעסק במלחמת היצר נעשה משוחרר – ומשובח.
חיב אדם לראות עצמו כל השנה כאילו הוא יצא ממצרים.	גאולה לפני שהיצר הרע גבר עליהם והביא לכליון רוחני.
פוחת בגנות ומסים בשבח -	כל שנה מתחדש החיוב לצאת מכבלי היצר -
כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח -	גנות האדם היצה"ר. אדם שנלחם בו ומנצחו בא - לידי שבח.

יהי רצון מלפניך . . . כשם שבערנו החמץ מבתינו ושרפנוהו כך תזכנו לבער היצר הרע מקרבנו תמיד כל ימי חיינו ותזכנו לידבק ביצר

הטוב ובתורתך" (תפילה לאחר שריפת חמץ)